

Njegov god!

Črtica. Spisal Fr. Dolinčan.

opolnil je bil ravno tri leta . . .

Njegov rojstni dan je bil in god njegov, vse obenem. Tega, kaj je rojstni dan, se ni zavedal, pač pa je pojmlil že pomen svojega godu. Saj mu je mamica baš zadnje čase mnogo pravila o tem in obetala mu je toliko lepih reči za ta dan!

Zbudil se je mnogo prej nego po navadi in komaj je izpregledal, pa je že klical: »Danes je moj god!«

»Zato si pa bratca dobil!« mu reče pestunja, ki ni vedela, kako bi brzdala njegovo veselje.

»Bratca? . . .«

Oči so mu zastrmele, kakor bi premišljal, kako naj sprejme to novico, potem pa je vzkliknil:

»Ah — mami grem povedat!«

Pestunja se je morala smejeti navzlic žalosti, ki je bila zavladala v tej hiši in ki je tudi njej polnila dušo in srce.

»Mama že vedo!«

»A — kje je mama? . . .«

»Mama spe.«

»In bratec?«

»Tudi spi! . . .«

»In ata — kje je ata? . . .«

»Jih pa pokličem!«

Kmalu nato je vstopil oče, potrta, z upognjeno glavo.

»Ata — danes je moj god! . . .«

»Da, da, danes je tvoj god!«

»Ali mi mama ne bo piškotov kupila za god?«

»Ne — mama ti ne bo nič več kupila!«

»Pa mi je obljubila, da mi bo piškotov kupila!«

»Pa ti bo morala dolžna ostati! . . .«

»Dolžna ostati —« tega spet ni umel, videlo se mu je na njegovem začudenem obrazu, da ne.

»Zakaj pa spi tako dolgo? . . . Ali bo še dolgo spala? . . .«

»Zmeraj bo spala, zmeraj, nič več se ne prebudi . . .«

Še bolj se je začudil ubožček. Usta so se mu odprla, in oči so mu zastale tam nekje v daljavi . . .

Očetu pa je krvavelo srce, in hitro si je obrisal solzo, ki se mu je bila utrnila iz očesa.

»In bratec bode tudi tako spal? . .«

»Tudi! . .«

Zdaj je umolknil. Brez dvojbe je leglo nekaj težkega na njegovo otroško srcece. Toda še vedno je upal, da se mamica prebudi in da mu kupi piškotov za god! . .

* * *

Na črno drapiranem odru je ležala med brlečimi svečami mlada žena — žrtev svojega materinstva — ob njenem vznožju pa najmlajše dete njeno . . .

Ljudje so hodili pridno kropit, zlast pa so prihajale ženske kar trumoma. In dasi so rajno komaj poznale, se jim je vendar smilila, in malokatera je bila tako trdna, da bi si ne bila obrisala solze. Zdelo se jim je, kakor bi imele mučenico pred seboj. In ali ni bilo res nekaj mučeniškega pri tem? . . Ali ni mar trpela, trpela grozno in dala celo svoje mlado življenje za to, ker je ljubila, ker se je pokorila železnim zakonom narave? . . Kdo je zaslužil trpljenje in smrt manj nego ona? . . Da, mučenica je bila, ker je bila žrtev svojega od usode, od stvarnika predpisanega poklica! . .

Saj jo je zadelo več nego prokletstvo podedovanega greha! . . »Med bolečinami boš rodila . . .«, ona pa je morala umreti celotno . .

Mladenkam in ženam, ki so hodile izkazovat zadnjo čast svoji sestri, je segala globoko v srce tragika tega dejstva, in imele so tem večje sočutje z umršo, ker je bilo na tem žalostnem slučaju nekaj specifično ženskega in so se čutile vsled tega nekako solidarne z njo.

Pri tem pa jih je pretresala še misel, da kaj takega tudi njih lahko doleti! . .

Mladi Ivanček je s srepim pogledom motril številne ljudi, ki so prihajali in odhajali. Njegova drobna glavica je ugibala in ugibala, čemu vse to, toda doznati resnice ni mogla.

Bil je šel tudi on pogledat mamico. Ni dal prej miru očetu, da ga je peljal k njej. A vse, kar je videl, se mu je zdelo grozno čudno. Nekaj kakor strah — morda tudi slutnja — ga je prevzela tako, da ni mogel staviti nobenega vprašanja. Pozabil je celo na to, da mu je bila mama piškotov obljubila, pa da dozdej še čisto nič ni dobil za svoj god . . .

A pozneje se je zopet spomnil tiste obljube. In šel je zdaj večkrat sam tja, kjer mu je ležala mamica tako mirno, tako tiho,

tako čisto nič meneč se zanj, da se je čutil skoro užaljenega. Opazoval je ljudi, kaj počno, s tisto zvedavostjo, ki je lastna vsakemu otroku. Najbolj čudno se mu je zdelo to, da je vsakdo prijel za vejico ter poškopil mamo. Mislil je in mislil, naposled pa se je posvetilo nekaj v njegovi otročji glavici . . .

»Gotovo jo hočejo vzbuditi!« si je dejal.

In začel jo je tudi on kropiti. Toda mamica se ni hotela vzdramiti! . . Vedno pogosteje je hodil pogledavat do nje, in vedno bolj žalosten se je vračal od nje. Ko pa je bil zvečer v svoji postelji, se je razjokal. Dan njegovega godu je bil minul — pa nič niškotov! . . In mamica, ki ga je sicer tako ljubila, tako srčkala, ga danes niti pogledati ni hotela! . .

* * *

Drugi dan pa so prišli možje, dvignili mamico, jo položili v krsto in zabili . . .

»Ata — kaj delajo? . . Zakaj so pokrili mamo? . .«

»Vstran jo ponesol . .«

Zopet tisti neverni pogled . . . A molčal je in voljno je pustil, da ga je oče prijel za roko ter peljal za krsto. Vrvenje in vršenje okrog njega ga je omamilo tako, da ni nič več videl, kaj se godi. Pozabil je celo na to, da neso njegovo drago mamico pred njim. Zamolkli akordi mrtvaškega petja so pretresali spočetka tudi njegovo otroško dušo, toda kmalu se mu je privadil, in lotevala se ga je tista dobrodejna raztresenost, ki je dana človeku samo v prvih letih njegovega življenja in ki je poglobitni vir one otroške sreče, katere si tako nazaj želimo v resnejših letih . . .

Ko so prišli mimo vode, se je spomnil, kako ga je bil nekoč soče vzel v čoln s seboj in kako sta se vozila po vodi gori in doli. In vzbudila se mu je želja, da bi se mogel zopet voziti tako . . .

Kmalu pa se je obrnila njegova pozornost na druge stvari. Izprevod se je vil po ulicah, kamor on še ni bil prišel. Začele so ga zanimati hiše, zlasti pa prodajalnice in izložbe, katerih še nikdar videl ni. A bolj nego vse to ga je zaveselilo, ko je na nekem drevesu ščinkavca uzrl. Tiče je imel nad vse rad in vzkliknil je:

»Ali ga vidiš, ata? . .«

Oče ga je posvaril, da naj molči, in res je umolknil. Hipoma pa mu pridejo spet piškoti na misel, katere mu je bila mamica dolžna ostala. »Dolžna ostala« — te besede so se mu bile vtisnile čudno v spomin. In zopet je premišljeval, kaj pomenijo,